

Проект «Реализация прав граждан и общественное участие в принятии решений по экологическим вопросам – практическая реализация Орхусской конвенции в Мангистауской области». Реализуется при поддержке Европейского Союза.

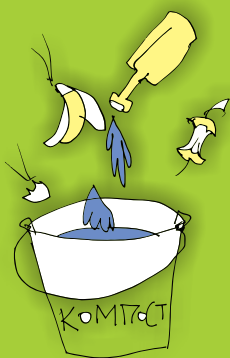
Қолайсыз ортада мол өнім шығару тәсілдерінің бірі

Сарапшы Юлия Калмыкова,

"Қарағанды облыстық "ЭкоМұражай" ҚБ, кеңес береді

ТЫҢАЙТУ

Тыңайту тағам қалдықтарын кәдеге жарату тәсілдерінің бірі болып табылады. Тыңайтудың көптеген түрлері бар, осы үдеріс туралы толық мағлұматтарды интернеттен табуға болады. Мен сіздермен өзім қолданып жүрген ең қарапайым тәсілмен бөлісемін. Отбасымыз үлкен болмағандықтан, аптасына 8 литрлі шелек тағам қалдықтары жиналады, мен оларды тереңдігі күректің ұшындай шұңқырға салып, топырақпен әбден араластырамын. Үстінен қалыңдығы 5-10 см топырақ тастаймын. Сырттағы ауаның ылғалдылығы мен температурасына байланысты қалдықтар 2 апта немесе 1 айдан кейін толық шіріп кетеді.

Шұңқырларды ағаш отырғызу үшін дайындау:

1. Көшеттердің жасы мен тамыр жүйесінің көлеміне қарай диаметрі 40-60 см және тереңдігі күректің 2,5 ұшындай (50 см) шұңқыр қазамыз. Алдымен абайлап топырақ

жамылғысын (бізде ол 10 см) жыныстармен (бізде ол балшық қосылған саздақ) араластырмай аламыз. Жыныстар мен топырақ жамылғысын бөлек жинаймыз. Шұңқыр тыңайтқыш салуға дайын.

2. Бір шелек тағам қалдықтарымызды төгіп, бір күрек топырақ жамылғысымен араластыра отырып, ірі қалдықтарды тез шіруі үшін ұсатамыз. Топырақ жамылғысында биоматериалды ыдырататын барлық қажетті бактериялар бар. Бұрын жасалған тыңайтқыш немесе тыңайту үшін керек микроағзалары бар құнарлы топырақ қосуға болады. Топырақ – тыңайтқыш үйіндісінің қажетті бөлігі.

3. Қалыңдығы 5 см аспайтын жыныстар себеміз. Осындай жамылғы сіздерді иістерден толық қорғайды.

4. Қалдықтардың жаңа мөлшерлері түскен сайын оларды шұңқырға сала беруге болады. Қалдықтар шіріген сайын көлемін едәуір азайтады, сондықтан шұңқыр тез толып кетеді деп қорықпаңыз. Бір шұңқыр бір айдан кем емес уақытта толады.

5. Тыңайтқышты ағаш отырғыздан бір ай бұрын дайындап қойған дұрыс.

Сіздердің қалдықтарыңыз неғұрлым алуантүрлі болса, тыңайтқыш үйін-

діңіз.

дісіндегі шіру соғұрлым жақсы және толық өтетінін естен шығармау маңызды. Егер оны бір материалдан ғана, мысалы, пішеннен немесе шабылған шөптен жасасақ, тыңайту үдерісі созылып кетеді. Көміртекке бай өсімдік қалдықтарын азотқа бай материалдармен, мысалы, көңмен үйлестіру ұсынылады.

Шіріндіге не нәрсе салуға болады, нені - болмайды.

Барлық өсімдік қалдықтарын: қабыршықты, сабақты - "құйрықшаларды", шіріп қалған көкөністерді.

Бұзылған немесе қатқан нан өнімдерін, торттарды, құймақтарды, бауырсақтарды, сонымен қатар ұн қалдықтарын және т. б. Егер климат құрғақ болса, нанды суға жібітіп салу керек.

Ашыған немесе бұзылған сүт өнімдерін.

Пайдаланылған қағаз сүлгілерін.

Әзірленген ас қалдықтарын (ботқалар, көже-сорпалар және т.б.).

Ішілген кофені, шәйді (қалташаларда болса да жарайды).

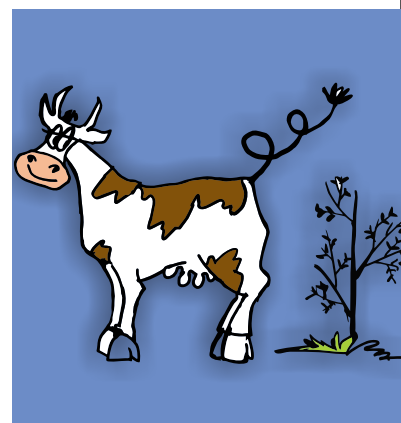

Ағаш үгінділерін, үгінділерден тұратын мысық биоәжетханасын.

Бағбаншылық қалдықтарын, бұтақтарды (ұсату керек), шабылған шөпті, түсіп қалған жапырақтарды және т.б.

Қуыруға пайдаланған майды.

Алкоголь өнімдерінің қалдықтарын.

Барлық тағам қалдықтары жарайды, осылардан басқа:

Балық және жануарлар сүйектері. Оларды да тыңайтуға болады, бірақ алдымен қатты ұнтақтап алу қажет.

Егер тыңайтқыш дайын болып, бірақ ол әзір керек емес болса, шұңқырды қалыңдығы 10-20 см топырақпен жауып тастаңыз, ол келесі жылға дейін сақталады.

Проект осуществляется на средства Европейского Союза

Кез келген қосымша мәлімет үшін Консультациялық орталықтарға жүгінсеңіз болады:

"ЭкоМаңғыстау" ҮЕМ: Ақтау қ., Маңғыстау облысы, 4 ш/а, 57 үй, 15 кеңсе.
Тел./факс 8- (7292) 50-38-80. E-mail: info@ecomangystau.kz

"Қарағанды облыстық "ЭкоМұражай" ҚБ: Қарағанды қ., Бұхар жырау, 47 үй.
Тел./Факс: 8-(7212) 41-33-44. E-mail: infoecomuzeum@gmail.com